

YASHIL

**IQTISODIYOT
va
TARAQQIYOT**

*Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik,
ilmiy, ommabop jurnal*

**"AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR
RIVOJLANTIRISHDA BUXGALTERIYA HISOBİ,
IQTISODIY TAHLIL VA AUDITNING ROLI HAMDA
ISTIQBOLDAGI VAZIFALAR" MAVZUSIDAGI
XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA**

MAXSUS SON / №5

BASE

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

OPEN ACCESS

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

ROAD

Crossref

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

Academic
Resource
Index
ResearchBib

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

2025-yil 17-18 aprel

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA
MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA
BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 479 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 28-fevraldagi
333/5-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

1-SEKSIYA: BUXGALTERIYA HISOBI, IQTISODIY TAHLIL VA AUDITNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	12
SUT YO'NALISHIDAGI QORAMOLCHILIKDA ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBI VA MAHSULOT TANNARXINI HISOBLASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	13
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Karimov Ikrom, Abduganieva Dildora	
MEHNAT HAQI BO'YICHA MUOMALALARDA XATO, FIRIBGARLIK VA NOQONUNIY AMALLARNI SUD BUXGALTERIYA EKSPERTIZASI USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	17
Xasanov Baxodir Akramovich	
G'ALLACHILIK KLASSTERINING TASHKILY MEZONLARINI SHAKLLANTIRISH	20
Dusmuratov Radjabbay Davlatbaevich, Ilmuratov Shavkat Maxsumovich	
KORXONA TOVAR-MODDIY ZAXIRALARI QADRSIZLANISHI AUDITINING METODOLOGIK ASOSLARI	24
Urazov Komil Baxramovich, To'rayeva Farida Rustamovna	
AGROKLASTERLAR ICHKI SOTISH JARAYONIDA TRANSFERT BAHOLARNI BELGILASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	28
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
KONSOLIDASIYALASHGAN MOLIVAVIY HISOBOTLARNI TUZISHNING BUGUNGI KUNDAGI ZARURATI.....	34
Avazov Ilxom Ravshanovich	
MOLIVAVIY HISOBOTNING BARQARORLIK STANDARTLARI	37
Kurbanov Ziyat Niyazovich	
ВВЕДЕНИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ЗАТРАТ В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ.....	41
Серекбаева Сауле Габитовна, Эшмуратов Улугбек Ташмуратович	
TOVAR-MODDIY QIYMATLIKLAR AUDITINI AUDITNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	46
Raximova Umida Rabbimovna	
AGROIQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA JORIY AKTIVLAR INVENTARIZATSIYASINI O'TKAZISH VA UNING TAHLILI USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	49
Ruziyeva Dilafruz Faxriddinovna	
INVESTITSIYAVIY JOZIBADORLIKNI OSHIRISHDA INVESTITSIYA MUHITI VA UNI SHAKLLANTIRADIGAN OMILLAR	51
Abduganiyev Jahongir Behzod o'g'li, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA ASOSIY VOSITALAR HISOBINING XUSUSIYATLARI.....	55
A.I.Alikulov, M.Sh.Baxriyev, M.N. Fayzullaev	
G'ALLACHILIK KLASSTERLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING XUSUSIYATLARI VA XORIJ TAJRIBALARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	59
Yuldashev Sherali Xaitovich, Xusanov Jaloliddin Xolmamat o'g'li, Tolibov Azamatjon Olimovich	
STRATEGIES FOR ADVANCING THE STANDARDS RELATED TO ACCOUNTING FOR FOREIGN EXCHANGE RATE FLUCTUATIONS IN UZBEKISTAN	63
Urazov K.B., Umarova Sh.K.	

BUXGALTERIYA HISOBINING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA LOGISTIKA XARAJATLARI HISOB VA HISOBOTLARINI Yuritishni Takomillashtirish.....	68
Nasim Boboev, Yorbekova Dilorom Muxammadqulovna, Umidullo Fayzullaev	
ASPECTS OF ACCOUNTING CONFIGURATION AND ORGANIZATION IN MODERN ECONOMIC SETTINGS.....	73
Hamdamova Guljahon Ablokulovna, Bahodirov Qosimxon Nasimxon o'g'li, Abdixalimov Nodirbek Abdumutal o'g'li	
ФИНАНСОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ КЛИЕНТОВ: АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ В БАНКОВСКОЙ ПРАКТИКЕ	77
Нарзиева Гузаль Бахтиёровна	
BARQAROR O'SISH MAQSADLARIGA ERISHISHDA SIRKULAR IQTISODIYOTNING AHAMIYATI VA UNI MOLİYALASHTIRISH MASALALARI	81
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
INNOVATION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSİYALARNING AHAMIYATI.....	85
Raximova Umida Rabbimovna, Elmurodova Dilnoza Farxodovna, Rasulova Sevinch Shodiyor qizi	
THE ROLE OF INTERNAL AND EXTERNAL AUDIT IN STRENGTHENING CORPORATE GOVERNANCE IN UZBEKISTAN	88
Urazov Komil Bahromovich, Oblokulov Sukhrob Usmon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA BOSHQARUV HISOB (O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA).....	90
Hamdamova Guljaxon Ablokulovna, Shakaraliyev Avazbek Xasan O'g'li, Daniyurov Xurshid Baxtiyorovich	
АДАПТАЦИЯ ФИНАНСОВОГО УЧЕТА МНОГОПРОФИЛЬНЫХ ФЕРМЕРСКИХ ХОЗЯЙСТВ К МЕЖДУНАРОДНЫМ СТАНДАРТАМ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	93
Ёрбекова Дилором Мухаммадқулловна, Асомиддинов Хусан Асомиддин угли, Мамадиёров Хусниддин Хасанович	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA INVENTARIZATSIYA NATIJALARI TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH XUSUSIYATLARI.....	97
Ruziyeva Dilafruz Faxriddinova	
ASALARICHILIK XO'JALIKLARIDA BIZNES JARAYONLARI HISOBINING NORMATIV-HUQUQIY ASOSLARI	100
Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA ICHKI AUDITNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	107
Tilabov Shohruh Baxriddin o'g'li	
IQTISODIYOTNI JADAL RIVOJLANTIRISHGA QARATILGAN ISLOHOTLAR SHAROITIDA G'ALLACHILIK KLASTERLARINI TASHKIL ETISHNING ZARURATI, MOHIYATI VA ISTIQBOLLARI.....	111
Yuldashev Sherali Xaitovich, Pardaboyev Asror O'lmas o'g'li	
AGROKLASTERLARDA KAPITAL QO'YILMALAR HISOBINI MOLİYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	115
Abdushukurov Xondamir Botiraliyevich, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
BANK SEKTORINING DOLZARB MUAMMOLARI VA ULARNI HAL QILISH YO'LLARI.....	120
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna, Toshmurodova Dilbar Muzaffar qizi, Zarmaxmatov Nomozjon Boxodir o'g'li	
THE STATUS OF ACCOUNTING TODAY	123
Hamdamova Guljahon Ablokulovna, O'ktamov Nuriddin Abdumalik O'g'li, Raxmatullayev Abdullajon Murodullo O'g'li	
CHANGES IN THE STRUCTURE OF AGRICULTURE OF UZBEKISTAN AND THEIR ECONOMIC- STATISTICAL ANALYSIS.....	126
Yorbekova Dilorom Muxammadkulovna, Raxmatullayev Abdullajon Murodullo ugli	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH VA XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH.....	130
Raximova Umida Rabbimovna, Abdurahmanova Jasmina Baxtiyorovna	
KORXONALARDA XARAJATLAR HISOBINING ZAMONAVIY USULLARI.....	133
Tilabov Shohruh Baxriddin o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH JARAYONLARI.....	137
Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich, Rasulberdiyev G'ayratjon Sharof o'g'li, Xusanov Shohjahon Shavxidin o'g'li, Rustamova Dildora Dunyodjon qizi	
BUDJET HISOBINING IQTISODIYOTIMIZDA TUTGAN O'RNI VA UNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	143
Tuxtayev Zafar Mamatkulovich	
XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA ASOSIY VOSITALARNING TASHKILIY-USLUBIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	147
Fayzullayev Murodbek Nematullayevich, Alikulov Abdimo'min Ismatovich	
2-SEKSIYA: INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA UNING YECHIMLARI.....151	
KAMBAG'ALLIK MUAMMOSI, UNI BARTARAF ETISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA HOZIRGI HOLATI	152
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Aslonov Xotamjon Sharifboy o'g'li, Esirgapov Diyor Akramovich	
BULUTLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SOLIQ HISOBOTI TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	157
Uralov Baxtiyor Maxmudovich	
“YASHIL IQTISODIYOT”GA O'TISH ZARURIYATI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	162
Olmasov Umidjon G'iyosovich, Salamov Ibroxim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA CHORVACHILIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	168
Kudratov Rizo Turdibayevich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA UNING YECHIMLARI.....	172
Ruziyeva Dilafruz Faxriddinovna	
“OZIQ-OVQAT ISROFI VA U BILAN KURASHISH STRATEGIYALARI”	176
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Abduqahhorov Najmiddin Sayfiddin o'g'li, Vasliddinov Behruz Vasliddinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AHOLINING IQTISODIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	182
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA UNING YECHIMLARI.....	185
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Azimjon Baxodirov, Ilhom Mamatqulov	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI QISHLOQ JOYLARIDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH	190
Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Boyjigitov Kamronbekmirzo Sobirjon o'g'li, Baxriddinov Abubakir Oloviddin o'g'li	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA KICHIK BIZNESNING ROLINI OSHIRISH.....	195
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Ollonazarova Mavlyuda Shixnazar qizi	
XIZMAT KO'RSATISHDA ELEKTRON TIJORATNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	199
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Safarova Baxora Aslamovna, Bozorova Beg'ubor Tolib qizi, Murodqulova Mexrangiz Dilshodovna, Avazboyeva Ruxshona Azizovna	

CHORVACHILIKDA VETERINARIYA XIZMATLARINING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	202
Eshanqulov Sirojiddin Xakimovich	
O'ZBEKISTONDA LOGISTIK MARKAZLARNI RIVOJLANTIRISHNING HOLATI VA ISTIQBOLLARI	206
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Tursunaliyev Abdulaziz Shokirjon o'g'li, Toshniyozov Anvarbek Alisher o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGINI RAQAMLASHTIRISH: KELAJAK TEXNOLOGIYALARI	211
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Bilolbek Quvonchbek o'g'li Boytemirov	
XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING MUHIM OMILLARI	215
Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Iymonqulova Mavluda O'rozali qizi, Raxmonberdiyev Sherzod Alisher o'g'li	
ЗАНЯТОСТЬ И СОКРОЩЕНИЕ БЕЗРОБОТИЦЫ В УСЛОВИЯХ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ	219
Назарова М.Ш., Бердикулов Р.А.	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI SAVDOSINING RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI.....	226
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna	
“YASHIL IQTISODIYOT”NI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARIDA INTELLEKTUAL MULKNING AHAMIYATI	230
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Dilnurabonu Faruxovna Amrillayeva, Muqaddas Muxamadaliyevna Xusenova	
UZUMCHILIK TARMOG'IDA IQTISODIY SAMARADORLIKKA ERISHISHDA SUVDAN TEJAMKORLIK BILAN FOYDALANISHNING IMKONIYATLARI.....	235
Salamov Ibroxim, Jonibekov Faxriddin Beknazarovich	
QISHLOQ HUDUDIDA KICHIK BIZNES SOHASINI RIVOJLANTIRISH	239
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna	
BOZOR IQTISODIYOTIDA MULKCHILIK MUNOSABATLARINI AMALGA OSHIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	243
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Muqaddas Muxamadaliyevna Xusenova, Dilnurabonu Faruxovna Amrillayeva	
GLOBAL BIZNESDA STRATEGIK YONDASHUVLAR	247
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Umrzoqov Adxam, Mirzabayev Shoxruhjon Orzumurodovich, Saidmurodov Sardor Mirsalohovich	
TADBIRKORLIKNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVATLASH TIZIMI TAHLILI	251
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Ibragimov Jahongir Ilhom o'g'li, IbragimovBotir Uktamboy o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO SIYOSATI.....	257
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Inomjon Rustam o'g'li Xo'jaqulov, Sherzod Mexriddinovich Raxmatullayev	
THE SOCIO-ECONOMIC IMPORTANCE OF ACCELERATED DEVELOPMENT OF THE SERVICE SECTOR IN A MODERN MARKET ECONOMY	262
Khamdamova Nasiba Ablakulovna, Rasulberdiyev G'ayratjon Sharof o'g'li, Ro'zmatov Feruzbek Inoyat o'g'li	
“YASHIL IQTISODIYOT” TAMOYILLARINI AMALGA OSHIRISHDAGI ASOSIY VAZIFALAR	265
Xudoyberdiyev.U.X., Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna	
YOSHLAR ORASIDA KICHIK BIZNES SOHASINI RIVOJLANTIRISH	268
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Ollonazarova Mavlyuda Shixnazar qizi	
O'TISH DAVRIDAGI IQTISODIYOTDA KICHIK KORXONALARNING LOGISTIKA TIZIMI	273
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Islomjon Jamshedovich Jamshedov	
GLOBAL ISISH SABABLARI VA UNING IQTISODIY OQIBATLARI.....	278
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Boyjigitov Kamronbekmirzo Sobirjon o'g'li, Mirzabayev Shoxruhjon Orzumurodovich, Saidmurodov Sardor Mirsalohovich	
SERVIS XIZMATI KO'RSATISHDA CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAHSULOTLARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	282
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Hotamov Adhamjon Asqarjon o'g'li	

AGROTURIZMNING YASHIL IQTISODIYOTDAGI O'RNI VA AHAMIYATI: O'ZBEKISTON UCHUN XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA TAKLIFLAR.....	287
Ergashboyev Minghojiddin Jasurbek o'g'li, Yuldoshev Husniddin To'liqin o'g'li, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
“YASHIL” IQTISODIYOTGA O'TISH ORQALI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO'NALISHLARI	293
Kudratov Rizo Turdibayevich	
PARRANDA TUXUMINI YETISHTIRISHDA EKOLOGIK MUHITNING IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHGA TA'SIRI.....	297
Vaslidinov Bexruz Vaslidinovich, Salamov Ibrohim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
TIJORAT BANKLARIDA INTELLEKTUAL MULKDAN FOYDALANISH XUSUSIYATLARI.....	302
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Sherzod Mexriddinovich Raxmatullayev, Inomjon Rustam o'g'li Xo'jaqulov	
CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAHSULOTLARI SOTISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH VA TARMOQNI MODERINIZATSİYALASH	308
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Hotamov Adhamjon Asqarjon o'g'li	
IQTISODIY TENGSIZLIK VA U BILAN KURASHISH USULLARI.....	313
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Mahammadahliyev Muhammadkarim, Abduzoirov Sarvarbek Sanjar o'g'li, Jumayev Azamat Uchqun o'g'li	
“YASHIL” IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTONDA BANDLIKKA TA'SIRI.....	316
Nazarova M.Sh., Berdiqulov R.A.	
SAMARQAND VILOYATIDA AGROTURIZMNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	322
Jo'raqul Rahmiddin o'g'li Yaxshiliqo, Farhod Mahmudovich Tirkashev	
O'ZBEKISTONDA “YASHIL” IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISH, RIVOJLANTIRISH VAZIFALARI VA BOSQICHLARI	327
Maryam Sharipovna Nazarova, Farhod Mahmudovich Tirkashev, Azimjon Baxodirov Ilhom Mamatqulov, Ilhom Mamatqulov	
QISHLOQDA YASHOVCHI AYOLLAR – MEHNAT RESURSLARINING ISHSIZLIK MASALALARI	332
Murtazayev Olim, Murtazayev Akbarxon Olimovich	
XXI-ASRDA SHAKLLANGAN YANGI IQTISODIYOTLAR TARKIBIDA KREATIV IQTISODIYOT PRINSIPLARI VA TURLARINING NAZARIY MASALALARI.....	336
Mamayunus Pardayev, Obid Pardayev	
ISHSIZLIKNING ZAMONAVIY SHAKLLARI VA BANDLIKNI OSHIRISHDA STRATEGIK YONDASHUVLAR.....	340
Navruzbek Azimjonovich Rajabov, Safarova Bahora Aslamovna	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA MEHNAT BOZORI TRANSFORMATSIYASINING YANGI TALABLAR DOIRASIDA TAKOMILLASHUVI	344
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Pardayeva Ozoda Mamayunusovna, Babanazarova Sevara Abdunazarovna	
YANGI O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH MUHIM VA DOLZARB MASALALARDAN BIRIDIR	348
Mirzayev Qulmamat Djonuzokovich, Mirzayev A	
QISHLOQ XO'JALIGIDA AGROTURIZM SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI VA ISTIQBOLLARI.....	352
Ergashboyev Minghojiddin Jasurbek o'g'li, Kudratov Rizo Turdibayevich	
XO'JALIK YURITUVCHI SubyektLARDA INSON RESURSLARINI BAHOLASH VA TAHLILIGA NAZARIY YONDASHUVLAR	358
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Pardayeva Ozoda Mamayunusova, Babanazarova Sevara Abdunazarovna, Mamayunusov Temur Olimovich	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKOLOGIK TA'LIM VA UNI RIVOJLANTIRISH CHORA-TADBIRLARI.....	362
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Abduzoirov Sarvarbek Sanjar o'g'li, Solayev Sanjar Hamdam o'g'li	
MEHNAT BOZORI TRANSFORMATSIYASIDA ZAMONAVIY TALABLARDAN KELIB CHIQADIGAN YONDOSHUVLAR.....	365
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Pardayeva Ozoda Mamayunusovna, Mamayunusov Temur Olimovich	
3-SEKSIYA: QISHLOQ XO'JALIGINI RAQAMLASHTIRISH: KELAJAK TEXNOLOGIYALARI.....	369
ЦИФРОВИЗАЦИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА: ТЕХНОЛОГИИ БУДУЩЕГО.....	370
Мухамедиева Дилноз Тулкуновна, Сафарова Лола Улмасовна	
IQTISODIY-MATEMATIK MODELLASHTIRISH: MEVA-SABZAVOTCHILIK KLASSTERLARI EKIN MAYDONLARINI TAKOMILLASHTIRISH	374
Urdushev Xamrakul, Sirojiddin Eshanqulov	
BOG'DORCHILIK TARMOG'INING HOLATI VA RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARINING EKONOMETRIK TAHLILI	379
Akbarov Husan O'zbekxonovich, Urdushev Xamrakul, Jalilov Shoxrux Zafar o'g'li	
EMOTIONAL INTELLIGENCE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: IMPORTANCE, DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION	383
Koshkaldal Iryna, Celms Armands, Gurskiene Virginija, Dombrovska Olena	
О МЕТОДИКЕ ОБУЧЕНИЯ УЧАЩИХСЯ РЕШЕНИЮ МАТЕМАТИЧЕСКИХ ГОЛОВОЛОМОК НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	386
Актамова Василя Укатамовна, Ахтамova Z.U., Muradova Mexribon Sobirovna	
FIZIKA FANINING O'ZBEKISTON AGRAR IQTISODIYOTIDAGI DOLZARB MUAMMOLARINI HAL ETISHDAGI POTENTIALI.....	393
R. Berdiyev, U. E. Nurimov, B. U. Amonov	
FIZIKA FANINI INTERNET TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANIB O'QITISH	397
Raximov O., Mamatkulov	
CHORVACHILIK XO'JALIKLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI TASHKIL ETISHDA KO'P OMILLI OPTIMALLASHTIRISH USULLARI.....	401
Mavlyanov Majid Tuychievich	
AYRIM IQTISODIY MASALALARNI YECHISHDA TAQRIBIY SONLARNING AHAMIYATI.....	406
Otoboyeva Aziza Shakirovna, Bozorboyev Komiljon Shuxrat o'g'li, Eshdaviatov Samandar Otabek o'g'li, G'aniyev Anvar Maqsud o'g'li	
ПРИМЕНЕНИЕ КОМПЛЕКСНЫХ ЧИСЕЛ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ГЕОМЕТРИИ	410
Актамова Василя Укатамовна, Ахтамova Umida Uktamovna, Mayramaliyeva Dilbar Eldorovna	
MEVA VA SABZOVOTLARNI FIZIKAVIY USULDA QAYTA ISHLASH TEXNALOGIYASI.....	417
N.Mamatkulov., M.Raxmatov., R.Berdiyev	
BEGONA O'TLAR VA ZARARKUNANDALARGA QARSHI KURASHDA ROBOTOTEXNIKA	421
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Otoboyeva Aziza Shakirovna, Usanov Yoqub Dilmurod o'g'li	
AQLLI SUG'ORISH TIZIMLARI YORDAMIDA SUV RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	425
Sulaymonov Mirobid Abdullolikhovich	
SMART TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARINI SOTISH: BLOCKCHAIN TEXNOLOGIYASINING QO'LLANILISHI	342
Aktamova Vasila Uktamovna	

RAQAMLI TAHLIL YORDAMIDA O'SIMLIKLAR UCHUN OPTIMAL O'SISH SHAROITLARINI YARATISH	436
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Otoboyeva Aziza Shakirovna, Jumayev Azamat Uchqun o'g'li, Hamdullayev Jamoliddin Feruzxon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RAQAMLI TEXNALOGIYALARDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	440
N.Mamatkulov, R.Aminov	
UY HAYVONLARINI RO'YXATDAN O'TKAZISHNING ZAMONAVIY USULLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGIDAGI IJTIMOIIY VA IQTISODIY AHAMIYATI	443
Sulaymonov Mirobid Abduxolikovich, Usanov Rashid Sharofovich	
ISSIQXONALARNING REAL VAQT REJIMIDA BOSHQARUV MONITORING TIZIMINI ISHLAB CHIQUISH, NAZORAT QILISH VA OPTIMALLASHTIRISH.....	448
Otoboyeva Aziza Shakirovna	
RAQAMLASHTIRISH VA EKOLOGIK INNOVATSIYALAR ORQALI O'ZBEKISTON QISHLOQ XO'JALIGIDA YASHIL IQTISODIYOTNI JORIY ETISH.....	454
Usanov Rashid Sharofovich	
ZARARKUNANDALAR TARQALISHINI BASHORAT QILISHDA SUN'IY INTELLEKT MODELLARI.	458
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Otoboyeva Aziza Shakirovna	
QISHLOQ XO'JALIGI YERLARINI GEOMETRIK MODELLASHTIRISHNI AMALGA OSHIRISHNING AMALIY YONDASHUVI.....	462
Xaknazarova Xurshidabonu Kenjayevna	
FLUTTER ASOSIDAGI O'SIMLIKLARNI TANISH VA SOG'LOMLIGINI TAHLIL QILISH	467
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich	
FERMERLAR UCHUN MOBIL ILOVALAR: AXBOROT, TAHLIL VA MASLAHATLAR.....	471
Aktamova Vasila Uktamovna, Axtamova Umida Uktamovna	
IOT VA AI INTEGRATSIYASI ORQALI SUVNI TEJASH.....	475
Raxmatullayeva Nozima Shodiqulovna	

“YASHIL” IQTISODIYOT VA UNING O‘ZBEKISTONDA BANDLIKKA TA’SIRI

Nazarova M.Sh.

SamDVMChBU,
katta o‘qituvchisi

Berdiqulov R.A.

Iqtisodiyot fakulteti 1-kurs talabasi

Annotatsiya: Dunyo bo‘ylab “yashil iqtisodiyot” va “yashil o‘shish” tushunchalarining ko‘plab ta’riflari mavjud. Ko‘pgina hollarda ta’riflar UNEP tomonidan berilgan ta’riflarga o‘xshash bo‘lib, “adolatli”, “tabiiy resurslar tanqisligi”, “ekologik xavflar” va “inson farovonligi” kabi tushunchalarni o‘z ichiga oladi. Ikkala tushuncha ham bir-birining o‘rnida ishlatiladi, ammo “yashil o‘shish” asosan iqtisodiy rivojlanish bilan, “yashil iqtisodiyot” esa ijtimoiy masalalar bilan chambarchas bog‘liqdir. Zamonaviy mehnat bozoridagi yangi tendensiya – bu yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida aholi bandligini ta’minlashga qaratilgan siyosatni ishlab chiqishdir. Bunday siyosatning o‘ziga xos xususiyati – yashil ish o‘rinlarini yaratish orqali atrof-muhitga salbiy ta’sirni kamaytirish, ekologik vaziyatni yaxshilashga hissa qo‘shish hamda ekologik holatning salomatlikka ta’sirini kamaytirishga qaratilganligidir.

Kalit so‘zlar: yashil iqtisodiyot, bandlik siyosati, ijtimoiy kapital, ekologik vaziyat, jigarrang iqtisodiyot, ekologik xavflar, inson farovonligi.

Abstract: Around the world, there are numerous definitions of the concepts of "green economy" and "green growth." In most cases, these definitions are similar to those provided by UNEP, encompassing notions such as "equity," "natural resource scarcity," "environmental risks," and "human well-being." Although the two terms are often used interchangeably, "green growth" is primarily associated with economic development, while "green economy" is more closely linked to social issues. A modern trend in the labor market is the development of employment policies based on the principles of the green economy. The distinctive feature of such policies lies in the creation of green jobs that aim to reduce the negative impact on the environment, contribute to improving ecological conditions, and mitigate the effects of environmental factors on human health.

Key words: green economy, employment policy, social capital, environmental conditions, brown economy, environmental risks, human well-being.

Аннотация: В мире существует множество определений понятий «зелёная экономика» и «зелёный рост». В большинстве случаев эти определения схожи с трактовками, предложенными ЮНЕП, и включают такие понятия, как «справедливость», «дефицит природных ресурсов», «экологические риски» и «благополучие человека». Оба термина часто используются как синонимы, однако «зелёный рост» преимущественно связан с экономическим развитием, тогда как «зелёная экономика» – с социальными вопросами. Современной тенденцией на рынке труда является разработка политики, направленной на обеспечение занятости населения на основе принципов зелёной экономики. Особенность такой политики заключается в создании «зелёных рабочих мест», что способствует снижению негативного воздействия на окружающую среду, улучшению экологической ситуации и минимизации влияния экологических условий на здоровье человека.

Ключевые слова: зелёная экономика, политика занятости, социальный капитал, экологическая ситуация, «коричневая» экономика, экологические риски, благополучие человека.

KIRISH

Ayni paytda atrof-muhitni yaxshilash, tabiiy resurslarni asrab-avaylash, energiya va resurslarni tejash, ekologik toza mahsulotlar ishlab chiqarish, chiqindilarni qayta ishlash, organik dehqonchilikni rivojlantirish, yashil standartlarni joriy etish va boshqa yo‘nalishlar bo‘yicha amalga oshirilayotgan ishlar iqtisodiy o‘shish va aholi bandligini kengaytirish omiliga aylanmoqda hamda yangi ish o‘rinlarining paydo bo‘lishiga o‘z hissasini qo‘shmoqda. Muhim masala – bu energetika sektori va ekologik xavfsizlik talablari o‘rtasidagi bog‘liqlikdir.

Energetika sohasi har qanday mamlakat iqtisodiyotining eng muhim tarmog‘i hisoblanadi. Asosiy energiya eksportchilari – Xitoy, AQSh, Hindiston va Rossiyadir. Biroq aynan energiya resurslarini tejash “yashil”

iqtisodiyotga o'tishning eng muhim shartidir, chunki bu tabiiy va iqtisodiy tizimlarning muvozanatli ishlashini, shuningdek, qayta tiklanmaydigan yoki asta-sekin tiklanadigan resurslarning tugab ketish xavfini kamaytiradi.

So'nggi yillarda dunyo miqyosida 1930-yillardagi Buyuk depressiya bilan taqqoslanadigan jiddiy moliyaviy-iqtisodiy inqiroz kuzatildi. Moliyaviy inqiroz global yalpi ichki mahsulot (YaIM) o'sishining pasayishiga olib keldi. Masalan, 2013-yilda YaIM o'sish sur'ati 1,83 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2015-yilda u 2,3 foizga kamaydi. Inqiroz davrida iqtisodiy faoliyatning turli sohalarida ishlab chiqarish qisqarib, natijada ish o'rinlari kamaydi. Rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiy o'sishning har 1 foizga pasayishi 20 million odamning qashshoqlikka tushib qolishiga olib kelishi mumkin.

Bu holat global miqyosda va mamlakatlar o'rtasida iqtisodiy tengsizlikning yanada kuchayishiga, boylar va kambag'allar o'rtasidagi tafovutning kengayishiga sabab bo'ldi.

Darhaqiqat, dunyo bir nechta yirik inqirozlar girdobida qoldi:

Yoqilg'i inqirozi – qazilma yoqilg'i zaxiralarning cheklanganligi tufayli neft narxining oshishidir. Xalqaro energetika agentligining (XEA) prognozlariga ko'ra, 2030-yilga kelib neft narxi 2008-yilga nisbatan bir barrel uchun AQSH dollarida to'rt baravar oshishi mumkin. Bu yetkazib berishning cheklanganligi va tez o'sayotgan talab tufayli yuz beradi. Narxlarning keskin oshishi ko'plab rivojlanayotgan mamlakatlar uchun neft importini imkonsiz holga keltiradi.

Oziq-ovqat inqirozi – aholi sonining ortishi sababli 2050-yilga kelib oziq-ovqat ishlab chiqarishni ikki barobarga oshirish zarur bo'ladi. Shu bilan birga, qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining barqarorligini belgilovchi bioxilma-xillik va ekotizim xizmatlari yomonlashishda davom etmoqda. Ayniqsa, ekotizim xizmatlariga, masalan, o'rmonlar va suv qatlamlaridan foydalanadigan fermerlar uchun bu xavfli holatdir.

Suv inqirozi – rivojlanayotgan mamlakatlarda har beshinchi kishi yetarli darajada toza ichimlik suvi bilan ta'minlanmagan. Suvga bo'lgan talab raqobatbardosh foydalanish natijasida o'sishda davom etmoqda. Dunyoning ko'plab hududlarida suv resurslariga iqlim o'zgarishi – yog'ingarchilikning mavsumiy taqsimlanishi, muzliklarning erishi va qurg'oqchilik kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, dunyo bo'ylab har 10 kishidan 3 tasi (2,1 milliard) uyida xavfsiz ichimlik suvi ta'minotiga ega emas, har 10 kishidan 6 tasi (4,5 milliard) esa xavfsiz sanitariya sharoitlariga ega emas. 1990–2004-yillar oralig'ida sanitariya sharoitlariga ega bo'lganlar soni 50% ga oshgan bo'lsa-da, aholining tez o'sishi tufayli bu xizmatlardan foydalana olmayotganlarning soni deyarli o'zgarmagan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Adabiyotlar tahlili orqali yashil iqtisodiyotning roli haqida mavjud ilmiy ishlar va tadqiqotlar o'rganildi

Egorova M.S., Eremina E.P. (2015) "Yashil iqtisodiyot – jamiyat rivojlanishining zamonaviy bosqichining hodisasi sifatida" nomli tadqiqotida dunyoda yashil iqtisodiyotning tashkil etilishi bandlikni oshirishga ta'siri va mehnat bozori samaradorligini oshirish yo'llari tahlil qilingan. Muallif yashil iqtisodiyotni rivojlantirish konsepsiyasiga asosan bandlik sohasini rivojlantirishga ta'sirini o'rgangan hamda ish bilan ta'minlanmaganlar uchun yangi ish o'rinlarining yaratilishini tahlil qilgan.[2]

Asaliev A.M. (2014) "Yashil bandlik sohasini rivojlantirishga qaratilgan konsepsiyaga nazariy yondashuvlar" nomli maqolasida yashil iqtisodiyotni mehnat bozori bilan bog'liq holda nazariy jihatdan tahlil qilgan.[3]

Nazarova M.Sh., Kazakova Z.S. (2024) "Agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarish masalalari" nomli maqolasida yashil iqtisodiyot konsepsiyasi rivojlanayotgan davrda agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarish masalalarini yoritganlar.[4]

"Yashil iqtisodiyot tomon: kambag'allikni qisqartirishga qaratilgan barqaror rivojlantirish yo'li" nomli hisobotda dunyoda ro'y berayotgan iqlim o'zgarishlari va uning aholi turmush tarziga, shu bilan iqtisodiy holatiga, kambag'allik darajasining oshib borayotganiga e'tibor qaratilgan va bu holatlar bilan kurashish yo'llari ko'rsatib o'tilgan.

Yuqoridagi adabiyotlar O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish, kambag'allikni qisqartirishda ta'lim tizimi va yashil iqtisodiyotga o'tish konsepsiyasini kuchaytirishning o'rni va ahamiyatini o'rganishda muhim manbalar hisoblanadi. Ushbu tadqiqotlar yashil iqtisodiyotni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga, ishsizlik darajasini kamaytirishga, mehnat bozorining ehtiyojlarini qondirishga va kambag'allikni qisqartirishga qanday ta'sir ko'rsatishini o'rganishga xizmat qiladi. Maqolalarda yangi yondashuvlar, amaliy takliflar va mavjud siyosatni takomillashtirish yo'llari muhokama qilingan.

Tahlil qilingan adabiyotlar, dokladlar va maqolalar yashil iqtisodiyotga o'tish dasturlarining iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishga ta'siri, hamda ularning kambag'allikni kamaytirishdagi o'rni haqida muhim xulosalar beradi. O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish konsepsiyasini rivojlantirishga qaratilgan amaliy dasturlar va davlat siyosati haqida fikr yuritilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Metodologik yondashuv sifatida maqolada analitik, taqqoslash va tizimli tahlil usullari qo'llanilgan. Ushbu metodologiya yordamida O'zbekistonning yashil iqtisodiyoti, uning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi, ishsizlik va kambag'allik holati, mehnat bozoridagi talablar, yangi ish o'rinlarini barpo etish va yashil iqtisodiyot dasturlarining samaradorligi atroflicha o'rganilib, chuqur tahlil qilingan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yashil iqtisodiyot kontsepsiyasining rivojlanishi yangi ish o'rinlarini yaratish, kambag'allikni qisqartirishdagi samaradorligi ko'plab o'rganishlar va tajribalarda isbotlangan. Shuningdek, yashil iqtisodiyot kontsepsiyasining rivojlanishi aholining ta'lim darajasining yuqori bo'lishi ularni mehnat bozorida muvaffaqiyatli ishtirok etishga tayyorlaydi. Dunyoda va O'zbekistonda yashil iqtisodiyot, ta'lim tizimini takomillashtirish hamda aholini yangi yashil iqtisodiyot kontsepsiyasi bo'yicha malaka oshirish dasturlarining yaratilishi ishsizlik va kambag'allikni qisqartirish samaradorligini oshirmoqda. Shuningdek, ta'lim va malaka oshirish orqali yangi biznes imkoniyatlari yaratish, yangi ish o'rinlarini tashkil etish va iqtisodiy faoliyatni kengaytirishi mumkin.

Hozirgi vaqtda "yashil" iqtisodiyot kontsepsiyasining mohiyati turlicha talqin qilinmoqda: kimdir bu iqtisodiyotni yangi, ekologik toza muqobil tarmoqlar deb hisoblasa, boshqalar tabiatga foyda keltiradigan yangi texnologiyalarni yaratishni taklif qilmoqda. Yana boshqalar bu ekologik toza mahsulotlar ishlab chiqarishni rag'batlantirish uchun mo'ljallangan iqtisodiy rivojlanishning yangi bosqichi deb hisoblaydi.

Yashil iqtisodiyotni aholi turmush sifatini yaxshilaydigan moslashuvchan va elastik iqtisodiyotga erishish vositasi sifatida ko'rish mumkin. Buni barqaror rivojlanishning iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy jihatlarini bog'lash hamda bu jihatlar o'rtasida yanada uyg'unlikni ta'minlash vositasi sifatida ham talqin etish mumkin. Bu mamlakatlarning barcha guruhlar – rivojlangan, rivojlanayotgan va o'tish davridagi mamlakatlar uchun maqbul bo'lgan uyg'unlikni nazarda tutadi. Soha mutaxassislarining fikriga ko'ra, qisqa muddatda "yashil" iqtisodiyot yalpi ichki mahsulotning o'sishini, aholi jon boshiga daromad va bandlikni an'anaviy "jigarrang" iqtisodiyotga qaraganda bir xil yoki undan yuqori sur'atlarda ta'minlashga qodir. O'rta va uzoq muddatli istiqbolda esa yashil iqtisodiyot jigarrang iqtisodni ortda qoldirib, atrof-muhitni muhofaza qilish va ijtimoiy tengsizlikni kamaytirish nuqtai nazaridan ko'proq foyda keltiradi.

Kosta-Rika, Xitoy, Braziliya, Botsvana, Yevropa Ittifoqi, Efiopiya, Gana, Yaponiya, Keniya, Indoneziya, Tailand, Janubiy Afrika, Nigeriya, AQSh – bu davlatlar yashil iqtisodiyotga o'tishni faol qo'llab-quvvatlamogda. Biroq Venesuela, Boliviya, Gonduras kabi davlatlar, shuningdek, Karib dengizi mintaqasi va ayrim Lotin Amerikasi mamlakatlari rivojlanish dasturida yashil iqtisodiyotni umuman qayd etmagan.

Jahon iqtisodiyotining "yashil" sektori miqyosi hozircha nisbatan kichik bo'lsa-da, ixtisoslashtirilgan adabiyotlarda "yashil" atamasi bilan bir qatorda "yashil nihollar" iborasi ham tez-tez ishlatiladi. Masalan, 2010 yilda ushbu sohada ishlab chiqarilgan mahsulot va xizmatlar qiymati 2 trillion dollarni yoki jahon yalpi ichki mahsulotining 2,7 foizini tashkil etgan, foyda 530 milliard dollarni tashkil qilgan va 10 millionga yaqin kishini ish bilan ta'minlagan.

Ayrim davlatlarda bu sohaning iqtisodiy kompleksga qo'shgan hisssasi sezilarli darajada yuqori:

Germaniyada – taxminan 4,8% va ekologik toza tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha jahon yetakchiligi (xususan, iqlimni muhofaza qilish uskunalar bilan jahon savdosining 12% dan ko'prog'i);

Buyuk Britaniyada – 2009 yilda "yashil" sektorning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 240 milliard dollarni (8,8%), eksportdagi ulushi 5%, jami bandlikdagi ulushi esa 3%ni tashkil qilgan.

Iqtisodiyotlarni o'zgartirishda siyosatchilar duch keladigan asosiy muammolardan biri – bu yetarli miqdordagi munosib ish o'rinlarini yaratishdir. Shu sababli mamlakatlar yashil iqtisodiyotga o'tishda tanlagan iqtisodiy siyosat keng ko'lamli faoliyat bo'yicha bandlikka va ijtimoiy tizimlarga ta'sir qiladi.

Barqaror, kam uglerodli iqtisodiyotga global o'tish ko'plab tarmoqlarda bandlikni oshirish uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Shubhasiz, bu rivojlanishning yangi harakatlantiruvchi kuchiga aylanishi mumkin. Biroq bu o'tish muvaffaqiyatli bo'lishi uchun qator muammolarni hal etish zarur. Shu bois, BMT Barqaror rivojlanish bo'yicha konferensiyasi (R+20) doirasidagi muhokamalarda yashil iqtisodiyot siyosatining ta'siri markaziy mavzuga aylangan.

UNEP va XMT ta'kidlaganidek, yashil iqtisodiyotga faqat to'g'ri bandlik siyosati bilan erishish mumkin. Bunday siyosat esa inson kapitali va ijtimoiy kapitalga investitsiyalarni o'z ichiga olishi zarur.

Tashil iqtisodiyotga o'tishda bandlik imkoniyatlari va asosiy muammolar

Yashil iqtisodiyotga o'tishda bandlik imkoniyatlari va asosiy muammolar yoritilgan, shuningdek, munosib ish o'rinlari yaratilishini ta'minlash uchun amalga oshirilishi mumkin bo'lgan siyosatlar taklif etiladi. Iqtisodiyot yanada barqarorlik sari harakatlanar ekan, bandlikka kamida to'rt omil ta'sir qiladi:

– **Birinchidan**, ba’zi hollarda qo’shimcha ish o’rinlari yaratiladi. Masalan, mavjud ishlab chiqarish uskunalariga o’rnatilgan ifloslanishni nazorat qiluvchi qo’shimcha moslamalarni ishlab chiqarishda.

– **Ikkinchidan**, ba’zi ish o’rinlari almashtiriladi. Masalan, qazib olinadigan yoqilg’idan qayta tiklanadigan yoqilg’iga, avtomobil yuk tashishdan temir yo’lga, chiqindilarni utilizatsiya qilishdan ularni qayta ishlashga o’tish davrida.

– **Uchinchidan**, ba’zi ish o’rinlari to’g’ridan-to’g’ri almashtirilmagan yo’qoladi. Masalan, qadoqlash materiallariga taqiy qo’yilgan holatda, ularni ishlab chiqarish to’xtatiladi.

– **To’rtinchidan**, ko’pgina mavjud ish o’rinlari (ayniqsa, chilangarlar, elektrchilar, metallurqlar va qurilish ishchilari) kundalik mehnat ko’nikmalari va amaliyotlarini “yashillashtirish” natijasida o’zgarishi mumkin.

UNEP yashil iqtisodiyotni inson farovonligi va ijtimoiy tenglikni yaxshilaydigan, shu bilan birga ekologik xavf va tanazzulni sezilarli darajada kamaytiradigan iqtisodiyot sifatida belgilaydi.

Yashil iqtisodga o’tish, jigarrang iqtisodiyot kabi, kamida shuncha ish o’rinlarini yaratadi. Xususan, yashil investitsiya stsenariylarida qishloq xo’jaligi, uy-joy kommunal xo’jaligi, o’rmon xo’jaligi va transport sohaslarida bandlik 2050 yilga kelib jigarrang iqtisodiyotga qaraganda tezroq o’sadi. Qishloq xo’jaligidagi global bandlik jigarrang ssenariy bo’yicha prognoz qilingan bandlikdan 4 foizga oshib ketishi mumkin.

O’rmonlarni muhofaza qilish va qayta tiklashga investitsiyalar 20 foizgacha rasmiy ish bilan ta’minlash imkonini beradi. Transportning barcha turlarida energiya samaradorligini oshirish va xususiy transportdan jamoat yoki motorsiz transportga o’tish bandlikni taxminan 10 foizga oshiradi. Bino va inshootlarning energiya samaradorligini oshirishga investitsiyalar Yevropa va AQShda 2–3,5 million qo’shimcha ish o’rinlarini yaratishi mumkin. Rivojlanayotgan mamlakatlarda yangi binolarga (davlat ob’ektlari, shifoxonalar, maktablar va boshqalar) bo’lgan ehtiyojni hisobga olsak, bu salohiyat yanada yuqoridir.

Energiya samaradorligini oshirish va qayta tiklanuvchi energiyadan foydalanish 2050 yilga kelib bandlikni 20 foizga oshiradi, barqaror iqtisodiy o’sishni ta’minlaydi va CO₂ emissiyasini kamaytiradi. Chiqindilarni boshqarish va qayta ishlashda ham ish bilan ta’minlanadi. Qayta ishlanadigan materiallarni saralash va qayta ishlash chiqindilarni ko’mish yoki yoqishdan ko’ra har bir tonna uchun 10 barobar ko’proq ish o’rinlari yaratadi. Yashil investitsiya ssenariylarida chiqindilarni qayta ishlash sanoatida ish o’rinlari sonining o’sishi joriy tendentsiyalarga nisbatan 10 foizga ko’p bo’ladi.

Ta’kidlash joizki, tarmoqlarni “yashillashtirish” ish o’rinlari yaratish barobarida ba’zi sohalarda bandlikning qisqarishiga ham olib keladi. Masalan, suvdan foydalanish samaradorligining oshishi va iste’molning kamaytirilishi tufayli 2050 yilga borib ish o’rinlari soni 20 foizga kamayadi. Bu hisob-kitoblar suv samaradorligini oshiradigan faoliyatdagi (masalan, suvni o’lchash) yangi ish o’rinlarini hisobga olmaydi.

Baliqchilik sohasini “yashillashtirish” qisqa va o’rta muddatda baliq ovlashni qisqartirish zarurati sababli ish o’rinlari kamayishiga olib keladi. Biroq, 2050 yilga kelib, yashil ssenariy bo’yicha baliq zaxiralarini tiklash hisobiga sohada ish o’rinlari yana sezilarli darajada ortadi. Hisob-kitoblarga ko’ra, 2011–2050 yillar davomida suv va baliqchilik sohaslarida yaratilgan yangi ish o’rinlari, yashil iqtisodiyotga o’tish jarayonida yo’qolgan ish o’rinlaridan ko’proq bo’ladi.

Asosiy vazifa – mehnat bozorining qisqarishi davrida “yashil” suv va baliqchilik tarmoqlariga **“adolatli o’tish”ni ta’minlash** bo’yicha samarali siyosat va chora-tadbirlar ishlab chiqishdir.

Misol: Bangladeshda har oy qishloq joylarida 8000 dan ortiq quyosh fotoelektr tizimlari (PVS va SPV) o’rnatiladi. Bu kamida 20 000 ish o’rni yaratishga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, quyidagilarni joriy etish zarur:

transport vositalarining energiya samaradorligini oshirish;
muqobil “yashil” yoqilg’idan foydalanishni kengaytirish;
alternativ “yashil” dvigatellarni keng joriy etish;
va boshqa shu kabi chora-tadbirlar.

Toza transport tizimiga o’tish yashil bandlikning o’sishiga yordam beradi. Kam chiqindilik avtomobillar ishlab chiqarishni ko’paytirish respublikada 20 ming yangi ish o’rni yaratish imkonini beradi. Bundan tashqari, yoqilg’ini qayta ishlash va yetkazib berish, sotish, ta’mirlash va xizmat ko’rsatish kabi sohalarda 100 mingtagacha tegishli ish o’rni yaratilishi mumkin.

Toza va samarali shahar transportiga investitsiyalar ikkilamchi bandlikka ham hissa qo’shadi, har bir yaratilgan ish o’rinlari uchun bandlik multiplikatori 2,5–4,1 ni tashkil qiladi. Yashil iqtisodiyotning rivojlanish sur’atlariga ko’ra, 5 yil ichida respublikada 30 ming dona ekologik toza jamoat transporti ishlab chiqarish tashkil etilsa, 75 mingtagacha ish o’rni yaratiladi, demak, iqtisodiyotni “yashillashtirish”, birinchi navbatda, aholi farovonligini ta’minlashga qaratilgan bo’lsa-da, shu bilan birga ekologik xavf va tabiiy resurslar tanqisligini sezilarli darajada kamaytiradi.

Shunday qilib, barqaror rivojlanishga erishish uchun salomatlik muhim ahamiyatga ega. Iqtisodiyotning asosiy tarmoqlarini ko’klamzorlashtirish va tegishli siyosiy va strategik qarorlarni qabul qilishga investitsiyalar aholining sog’lom bo’lishiga olib kelishi mumkin. Shunday qilib, “yashil” iqtisodiyot iqtisodiyotni rivojlanishining

yangi bosqichiga o'tish ekanligini hisobga olsak, asosiy maqsadi ekologik toza mahsulotlar yaratish bo'lgan korxonalar, bevosita moliyaviy investitsiyalar ko'magida iqtisodiyotning turli tarmoqlarida yangi ish o'rinlari yaratishni rag'batlantiradi. Taqdim etilgan prognozlariga ko'ra, yaqin 30 yil ichida O'zbekiston va boshqa bir qator mamlakatlar sanoat tuzilmasini istiqbolli yangilash mumkin. "Yashil" iqtisodiyotga to'liq o'tish juda ko'p ish o'rinlarini yaratadi, bu esa "jigarrang" iqtisodiyotda bandlikning qisqarishini qoplaydi. Bu uy-joy kommunal xo'jaligi, qishloq xo'jaligi, o'rmon xo'jaligi, energetika va transport kabi iqtisodiyot tarmoqlariga taalluqlidir. Biroq, tabiiy kapital keskin kamayib ketgan tarmoqlarda, masalan, baliqchilik sektorida, bandlik va daromadlarning vaqtincha pasayishi kuzatiladi, bu esa ishchi kuchini qayta tayyorlash dasturlarini talab qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Davlatimizda ishsizlikni kamaytirishda, yangi ish o'rinlarini yaratishda, kambag'allikni qisqartirishda, tabiatimizni asrashda yashil iqtisodiyotning o'rni nihoyatda muhimdir

Hozirgi vaqtda YalM ko'rsatkichini to'ldirish uchun barqaror rivojlanishning yangi ko'rsatkichlari ishlab chiqilayotganligi sababli, o'tish davrida «yashil» o'sish kontseptsiyasi ma'lum bir mintaqa iqtisodiyotining «yashil» iqtisodiyotga qanchalik o'tishini kuzatish uchun qo'llaniladi.

«Yashil o'sish» - bu «yashil» iqtisodiyot tamoyillariga mos keladigan va iqtisodiyotning «yashil» tarmoqlariga rivojlanishning yangi dvigatellari sifatida e'tibor qaratadigan o'sish bo'lib, «yashil» sektorlarga e'tibor iqtisodiyot strukturasini o'zgartirishni nazarda tutadi, bu esa:

- barqaror rivojlanishning ijtimoiy jihatiga ko'proq e'tibor qaratadi (ijtimoiy resurslardan foydalanish, resurslarni taqsimlash va boshqalar.);
- nafaqat qayta ishlash sektoriga, balki tobora ko'proq qazib olish va xizmat ko'rsatish sohalariga asoslangan;
- ekologik toza investitsiyalar, ishlab chiqarish, savdo, taqsimlash va iste'mol qilish, shuningdek, tovar va xizmatlarni ekologik nuqtai nazardan takomillashtirish bilan ta'minlanadi;
- tabiiy resurslardan qazib olinadigan yoqilg'idan qat'i nazar, barqaror foydalanishga olib keladi;
- yangi iqtisodiy imkoniyatlar yaratadi, iqtisodiy rivojlanish ko'lamini kengaytiradi va qashshoqlikni kamaytiradi;
- qishloq xo'jaligini rivojlantirish, xizmat ko'rsatish va boshqarishda yordam beradigan «ekologik ishlar tizimi», biologik xilma-xillik; yuqori samarali strategiyalar orqali energiya, resurslar va suv sarfini kamaytirish; uglerod chiqindilarini kamaytirish; «chiqindi va ifloslanishning barcha shakllarini minimal darajada kamaytirish yoki butunlay oldini olish».

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Egorova M. S., Eremina E. P. «Yashil» iqtisodiyot jamiyat rivojlanishining zamonaviy bosqichining hodisasi sifatida // Xalqaro eksperimental ta'lim jurnali. - 2015. - № 4–2;
2. A.M.(2014) Yashil bandlik soxasini rivojlantirishga qaratilgan kosepsiyasiga nazariy yondashuvlar. // Горизонты экономики. 2014. № 5 (17). С. 37–40.
3. Nazarova M.Sh., Kazakova Z.S.,(2024). Agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarish masalalari. Maqola mualliflari yashil iqtisodiyot kontseptsiyasi rivojlanayotgan davirda agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarish masalalarini tahlil qilganlar.
4. Yashil iqtisodiyot tomon: kambag'allikni qisqartirishga qaratilgan barqaror rivojlantirish yo'li.Umumlashtiruvchi doklad: ЮНЕП, С. 5–6. URL: http://www.journal.esco.co.ua/cities/201_8/art252.pdf (murojat vaqti : 15.06.2015).
5. Kazakova, Z. S., & Nazarova, M. Sh. (2023). Sostoyaniye i tendensii razvitiya selskogo xozyaystva v uzbekistane. Nauchnyy Fokus, 1(7), 681-686.
6. Salomov, I., Jonibekov, F. B., Kazakova, Z. S., & Nazarova, M. Sh. (2022). SAMARQAND VILOYATINING IQTISODIY TARMOQLARIDA INNAVASIYA VA RAQAMLI IQTISODIYOTNI JORIY ETISHNING ISTIQBOLDAGI IMKONIYATLARI. Current Issues of Bio Economics and Digitalization in the Sustainable Development of Regions (Germany), 482-485.
7. Salomov, I., Jonibekov, F., Kazakova, Z., & Nazarova, M. (2022). The Role of Investments in Ensuring the Economic Stability of Livestock and Prospective Opportunities. INTERNATIONAL JOURNAL OF BIOLOGICAL ENGINEERING AND AGRICULTURE, 1(3), 1-4.
8. Nazarova, M.Sh., & Kazakova, Z. S. (2024). Oziq-ovqat xavfsizliginita'minlashda qishloqxo'jaligi mahsulotlari yetishtirishning hududiy jihatlari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT Jurnal.
9. Nazarova, M.Sh., & Kazakova, Z. S. Tarmoq mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotishda innovatsion texnologiyalarni qo'llashning iqtisodiy samaradorligi YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT Jurnal. 2024 yil. 18-19 aprel.“. Raqamli iqtisodiyot sharoitida agroiqtisodiyot va buxgalteriya hisobining dolzarb muammolari va ularning yechimlari” professor N. Sanayev tavalludining, 85.
10. Salomov, I., Nazarova, M., Kazakova, Z., Jonibekov, F., Kudratov, R., Ulmasova, O., ... & Xudayberdiyeva, M. R. (2024). Faol tadbirkorlar faoliyatida kambao'al oilalarni iqtisodiy-ijtimoiy holatini yaxshilash imkoniyatlari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 1(2).

11. Salamov, I., Kazakova, Z. S., Nazarova, M. S., & Jonibekov, F. B. (2022). Prospects for digitalization of order tables in infrastructure development in agriculture of the republic of uzbekistan.
12. Salaxiddinovna, KZ (2023). Bozor iqtisodiyoti sharoitida iqtisodiyot va buxgalteriya hisobini o'qitish metodikasi. Periodica Zamonaviy falsafa, ijtimoiy va gumanitar fanlar jurnali , 18 , 66-68.
13. Nazarova, M. S., & Kazakova, Z. S. (2024). Agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarishning nazariy masalalari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 1(2).
14. Nazarova, M., & Kazakova, Z. (2023). Paxta-to'qimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 1(11-12).
15. Nazarova, M. Sh., Kazakova, Z. S., & Berdikulov, R. A. U. (2025). VOZMOJNOSTI EKONOMICHESKOY EFFEKTIVNOSTI OT EKSPORTA FRUKTOV, OVOЩYeY I VINOGRADA. AMERICAN JOURNAL OF BUSINESS MANAGEMENT, 3(2), 188-191.
16. Kazakova, Z., & Nazarova, M. (2024). Oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirishning hududiy jihatlari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
17. Nazarova, M., & Kazakova, Z. (2024). Tarmoq mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotishda innovatsion texnologiyalarni qo'llashning iqtisodiy samaradorligi. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
18. Salamov, I., Nazarova, M. Sh., & Kazakova, Z. S. (2024). INFRATUZILMADA BANDLIKNI TA'MINLASH VA KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHDAGI IMKONIYATLARI. In The World Of Science and Education, (15 noyabr EN), 36-39.
19. Назарова М,Ш ,Бердикулов Р,Амонов С. ВОЗМОЖНОСТИ И РИСКИ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ <https://doi.org/10.5281/zenodo.14877794>
20. НАЗАРОВА М.,БЕРДИКУЛОВ Р.,Р О., ЗАНЯТОСТЬ И РЫНОК ТРУДА В УСЛОВИЯХ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ <https://doi.org/10.5281/zenodo.15042736>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. aprel. maxsus son / № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
